

MYTH2SPACE

Τα άστρα και οι Μύθοι τους

Δημιουργία Παρουσίασης: Ελένη Βλάχου
Τσοτσορού
Α Αρσάκειο Γυμνάσιο Ψυχικού, 2024-2025.

Πολλοί αρχαίοι πολιτισμοί (Λινέζοι, Βαβυλώνιοι, Χαλδαίοι, Μεσοποτάμιοι, Αιγύπτιοι και οι αρχαίοι Έλληνες, ασχολήθηκαν με τα άστρα, και μελέτησαν την θέση, και την κίνησή τους, παρ'ότι δεν κατανοούσαν την φύση τους. Επικράτησε η ελληνική ονομασία τους, όχι διότι πιστεύουμε αυτούς τους μύθους ή θεωρούμε πως οι αστερισμοί σχετίζονται μεταξύ τους, αλλά για ουρανογραφικούς λόγους..

Στην επίσημη ονοματολογία των αστερισμών της Διεθνούς Αστρονομικής Ένωσης, υπάρχουν και οι 48 αστερισμοί που αναγνώριζαν οι αρχαίοι Έλληνες, με τις ονομασίες που εκείνοι τους έδωσαν .

Άστρα / Πλανήτες, / Δορυφόροι. / Κομήτες / Διάττοντες

Απλανή άστρα, Βόρειο Ημισφαίριο, περίπου 3000 άστρα / Νότιο Ημισφαίριο περίπου 2000 άστρα.

Πρώτος κατάλογος ορατών αστερισμών: Ίππαρχος, 2ος π.Χ. αιώνας, με 1022 άστρα, δεν σώζεται. Επόμενος:

κατάλογος Κλαυδίου Πτολεμαίου, 2ος μ.Χ. αιώνας: 48 αστερισμοί, 21 βόρειοι, 15 νότιοι, 12 ζωδιακοί.

17ο-18ο και 19ο αιώνα: 40 Νέοι αστερισμοί, στο νότιο ημισφαίριο, με πιο πρακτικά ονόματα: Αντλία, Μικροσκόπιο,, Γνώμονας, Διαβήτη κλπ.

Επόμενος κατάλογος: Αλ Σουφί, 10ος μ.Χ. αιώνας

του εφεύρεση αποδίδεται στον Χανς Λιπερσέι και στον Ζακαρίας Γιάνσεν, αμφότεροι οπτικοί της ολλανδικής κωμόπολης Μίντελμπουργκ, και επίσης στον Τζέιμς Μέτιους.

88 γνωστοί αστερισμοί:

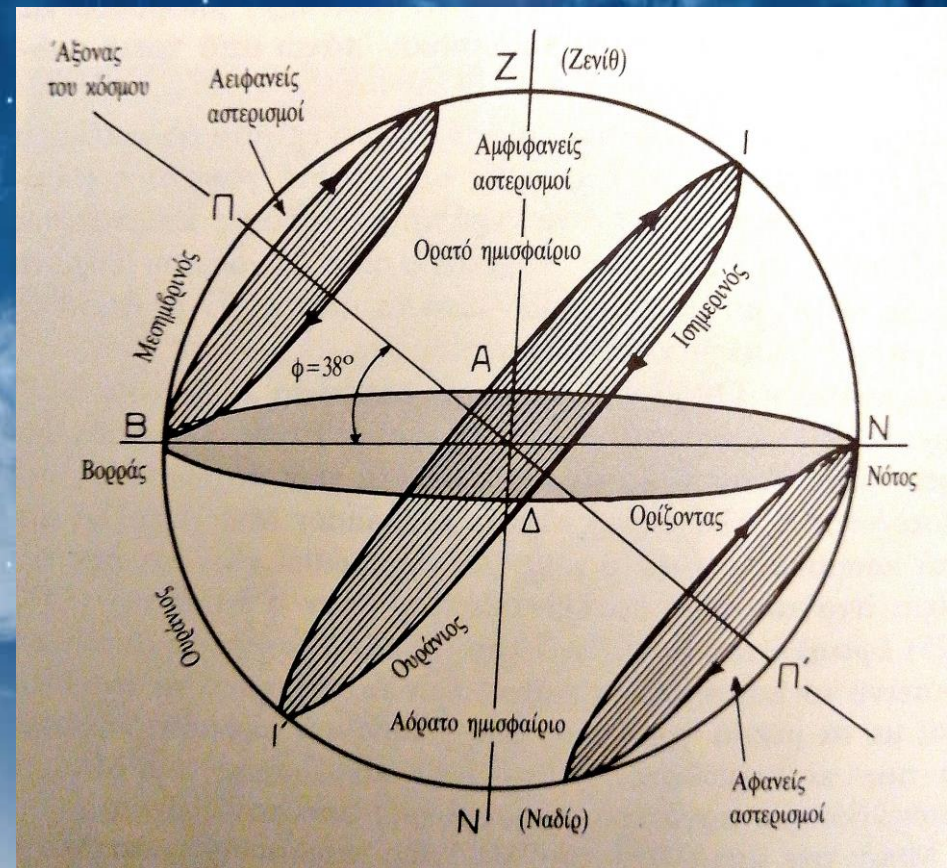
6 (Μικρή και Μεγάλη Άρκτος, Κηφέας, Κασσιόπη, Δράκοντας, Καμηλοπάρδαλη) ΑΕΙΦΑΝΕΙΣ Βορείου Ημισφαιρίου

63 αστερισμοί: ΑΜΦΙΦΑΝΕΙΣ (23 Βόρειοι, 28 Νότιοι, 12 Ζωδιακοί)

19 αστερισμοί: ΑΦΑΝΕΙΣ (μόνιμως στο Νότιο Ημισφαίριο).

Τα ακριβώς αντίστροφα ισχύουν για το Νότιο Ημισφαίριο.

Η ουράνια σφαίρα για τον ορίζοντα της Αθήνας, γεωγραφικό πλάτος $\phi=38^\circ$ βόρεια.

Τρόπος ονομασίας Άστρων:

1ο Συνέδριο Διεθνούς Αστρονομικής Ένωσης, 1922

2ο και 3ο Συνέδριο (1925, 1928): Ακριβή όρια του κάθε αστερισμού στον ουρανό.

Οι Αστερισμοί έχουν ονομασίες και σε αυτούς ξεχωριστό όνομα έχουν μόνο τα πιο λαμπρά άστρα, π.χ: α Taurus (Aldebaran / Λαμπαδίας), β Taurus, 5 Taurus, ..., 28 Taurus.

Μέγεθος Άστρων: Αντιστοιχεί στη φαινόμενη λαμπρότητα και όχι στον όγκο ή στη μάζα του.

6 Μεγέθη: I, II, III, IV, V, VI, όπου το 6ο μέγεθος μόλις διακρίνεται με γυμνό μάτι. (ορατά περίπου 5000 άστρα)

Με κιάλια βλέπουμε άστρα έως 10ου μεγέθους

Με ισχυρά τηλεσκόπια βλέπουμε άστρα έως 24ου μεγέθους. (περίπου 3.000.000.000 άστρα)

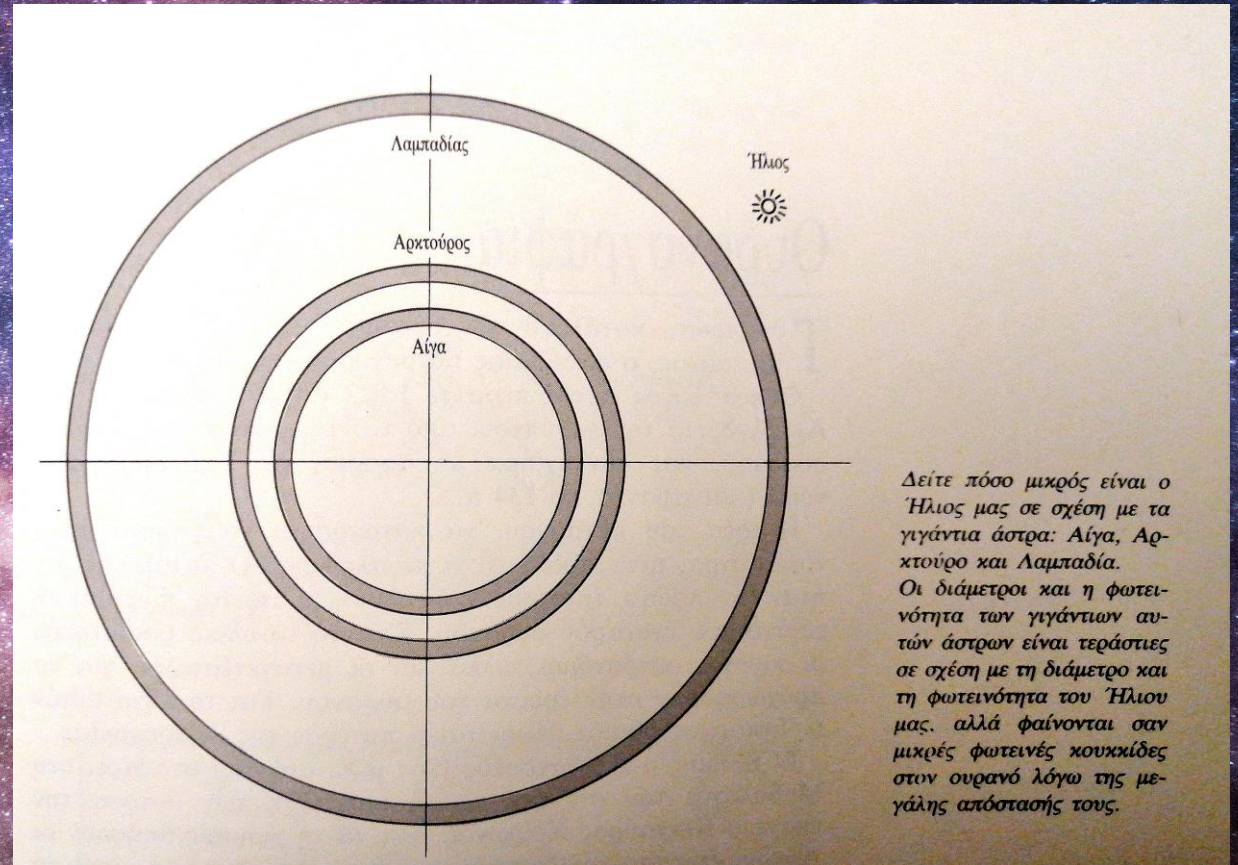
Μονάδες μέτρησης απόστασης των άστρων:

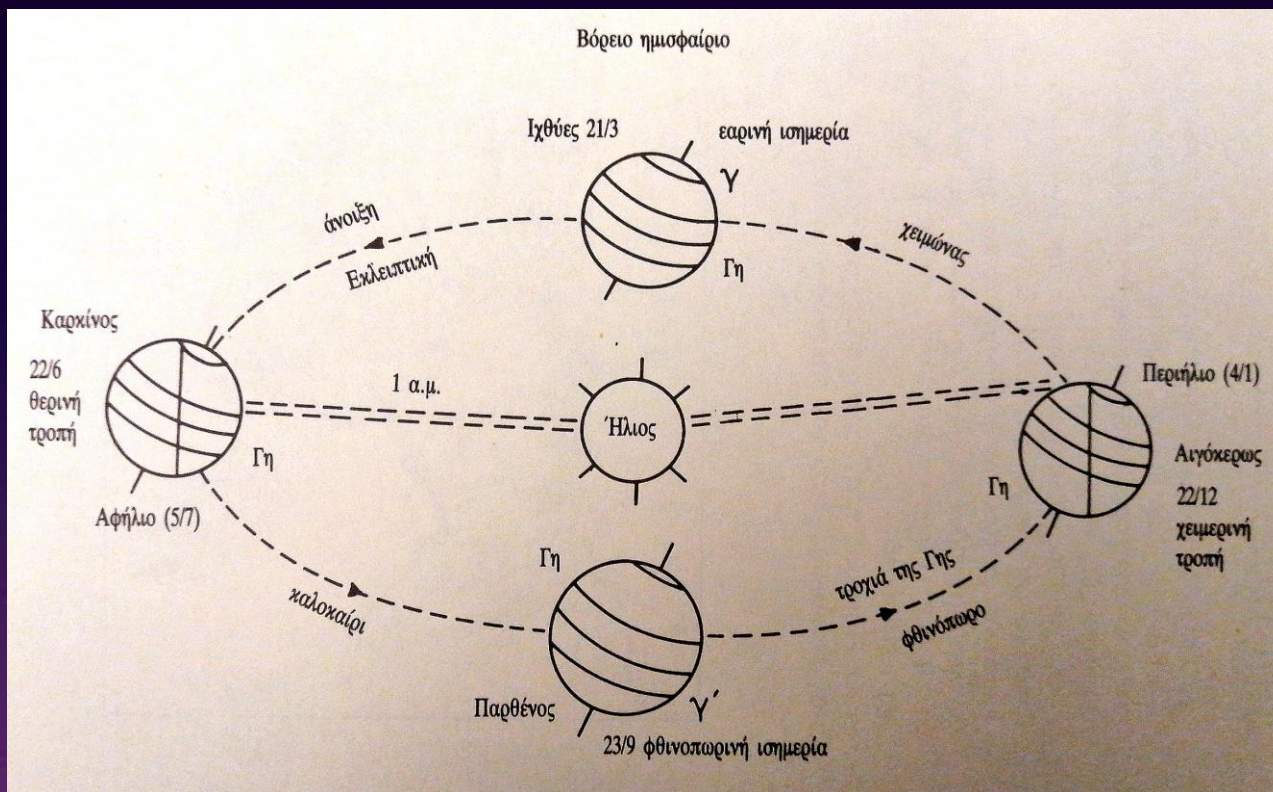
Αστρονομική Μονάδα (α.μ.): Η μέση απόσταση του Ήλιου από την Γη, 149,6 εκατομμύρια χιλιόμετρα.

Έτος φωτός (ε.φ.): Η απόσταση που διανύει το φως μέσα σε έναν χρόνο, κινούμενο με 300.000 χλμ / δευτερόλεπτο, δηλαδή 9,6 τρισεκατομμύρια χιλιόμετρα.

Παρσέκ (Parsec / p.c.): 3,62 έτη φωτός.

Αρκτούρος (α Βοώτη και
λαμπρότερος βορείου ημισφαιρίου)
Λαμπαδίας (α Ταύρου)
Αίγα (α Ηνίοχου)

Οι εποχές του έτους είναι αποτέλεσμα της κλίσης του άξονα της γης κατά την περιστροφή της γύρω από τον ήλιο.

Αστερισμοί

Αειφανείς

Μικρή Άρκτος

Μεγάλη Άρκτος

Κηφέας

Κασσιόπη

Δράκοντας

Καμηλοπάρδαλη

Ζωδιακοί

Παρθένος

Λέων

Καρκίνος

Τοξότης

Δίδυμοι

Ταύρος

Σκορπιός

Ζυγός

Κριός

Ιχθύες

Υδροχόος

Αιγόκερως

Άλλοι Αστερισμοί

Πήγασος

Περσέας

Μέδουσα

Ανδρομέδα

Βοώτης

Κόμη της Βερενίκης

Ηρακλής

Ύδρα

Λύρα

Κύκνος

Βέλος

Ηνίοχος

Ωρίων

Μικρός & Μέγας Κύων

Όφιοι

Οφιούχος

Φοίνιξ

Αργώ

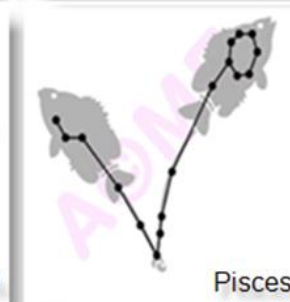
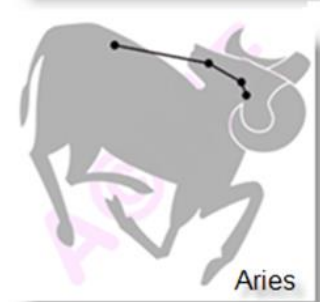
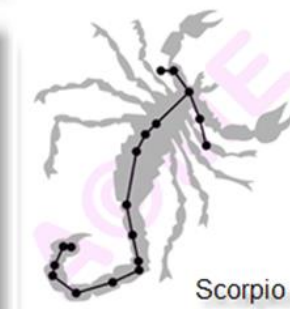
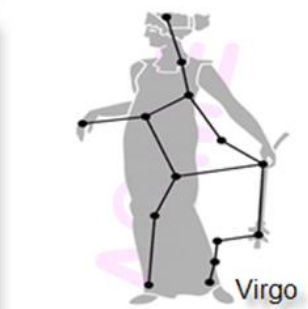
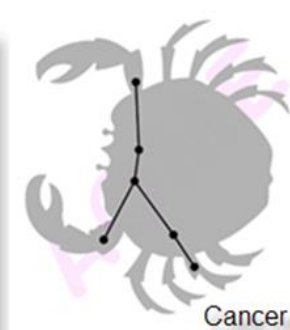
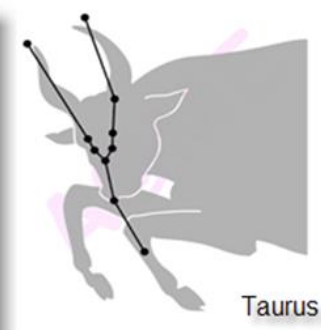
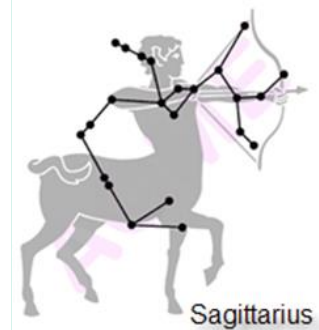
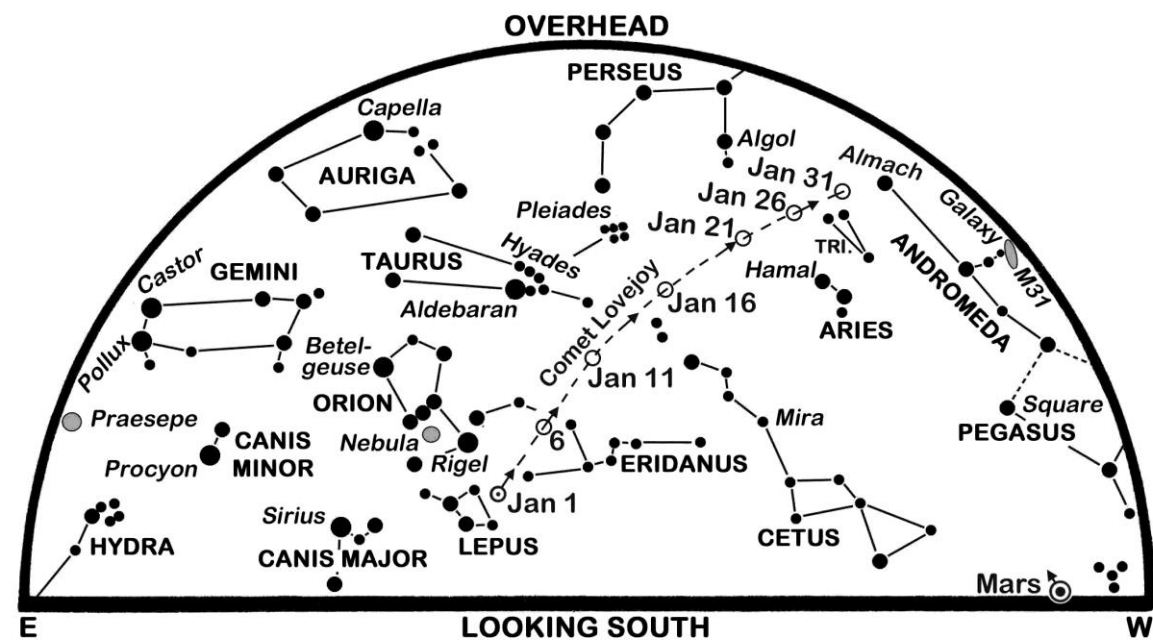
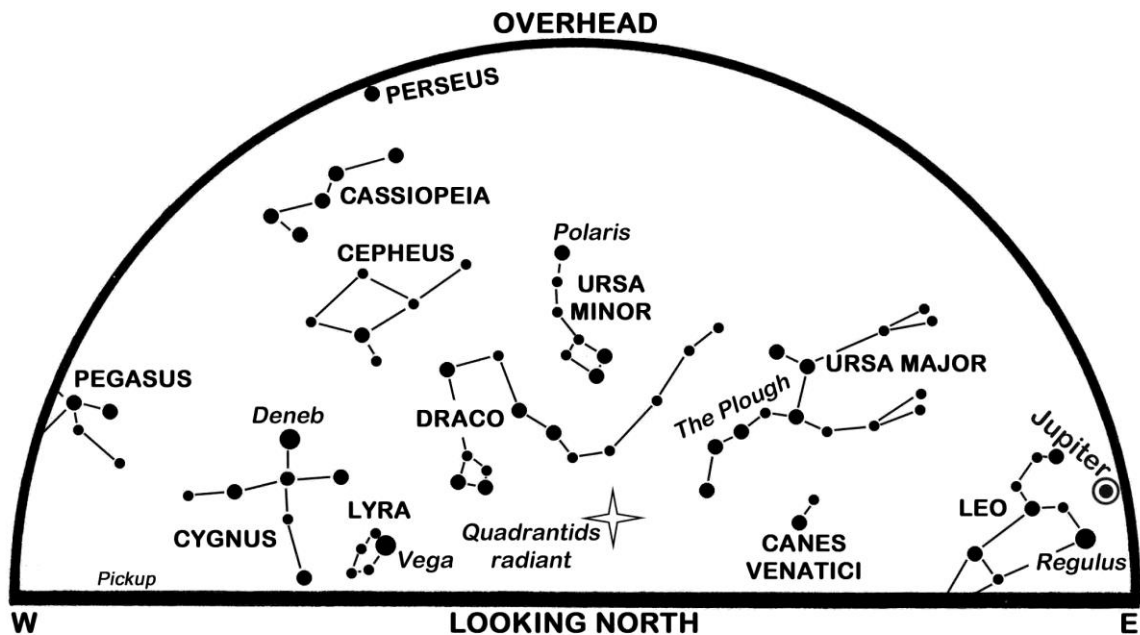
Κένταυρος

Ηριδανός

Κήτος

Λαγώς

Μονόκερως

Ίσως η παλαιότερη απεικόνιση των αστερισμών αναγνωρίστηκε σε Ελληνική σκύφο 2600 ετών. Περίπου το ένα τρίτο του κυπέλλου (μεταξύ των οποίων και η μία λαβή) λείπει. Ότι έχει απομείνει από τον σκύφο λοιπόν, απεικονίζει μια σειρά από ζώα: έναν ταύρο, με μόνο το πίσω μισό διατηρημένο, ένα φίδι, ένα λαγό ή μικρό σκυλί, ένα μεγάλο σκυλί, ένα σκορπίο, ένα δελφίνι και το μπροστινό μισό του πάνθηρα ή λιονταριού. Το πιο πιθανό είναι ότι τα ζώα είναι οι αστερισμοί, λέει Μπαρνς, Δρ Κλασσικής Αρχαιολογίας: Ο ταύρος είναι αστερισμός του Ταύρου, το φίδι είναι μάλλον ή Ύδρα (αντί του Serpens ή του Draco, δύο άλλους αστερισμούς με φίδι που αναγνωρίζονται από τους Έλληνες) το κουνέλι είναι ο Lepus... Λαγώς (Λατινικά: Lepus, συντόμογραφία: Lep) είναι αστερισμός που σημειώθηκε στην αρχαιότητα από τον Πτολεμαίο και είναι ένας από τους 88 επίσημους αστερισμούς που θέσπισε η Διεθνής Αστρονομική Ένωση. Ο σκύλος είναι ο Μικρός Κύων ή Ο Μέγας Κύων -Λατινικά: Canis Major. Ο Μέγας Κύων (ή ίσως απλά ο αστέρας Σείριος) είναι το κυνηγόσκυλο του Ωρίωνα, το οποίο καταδιώκει το Λαγό ή βοηθά τον Ωρίωνα στην μάχη του κατά του Ταύρου, όπως αναφέρουν ο Άρατος, ο Όμηρος και ο Ησίοδος.

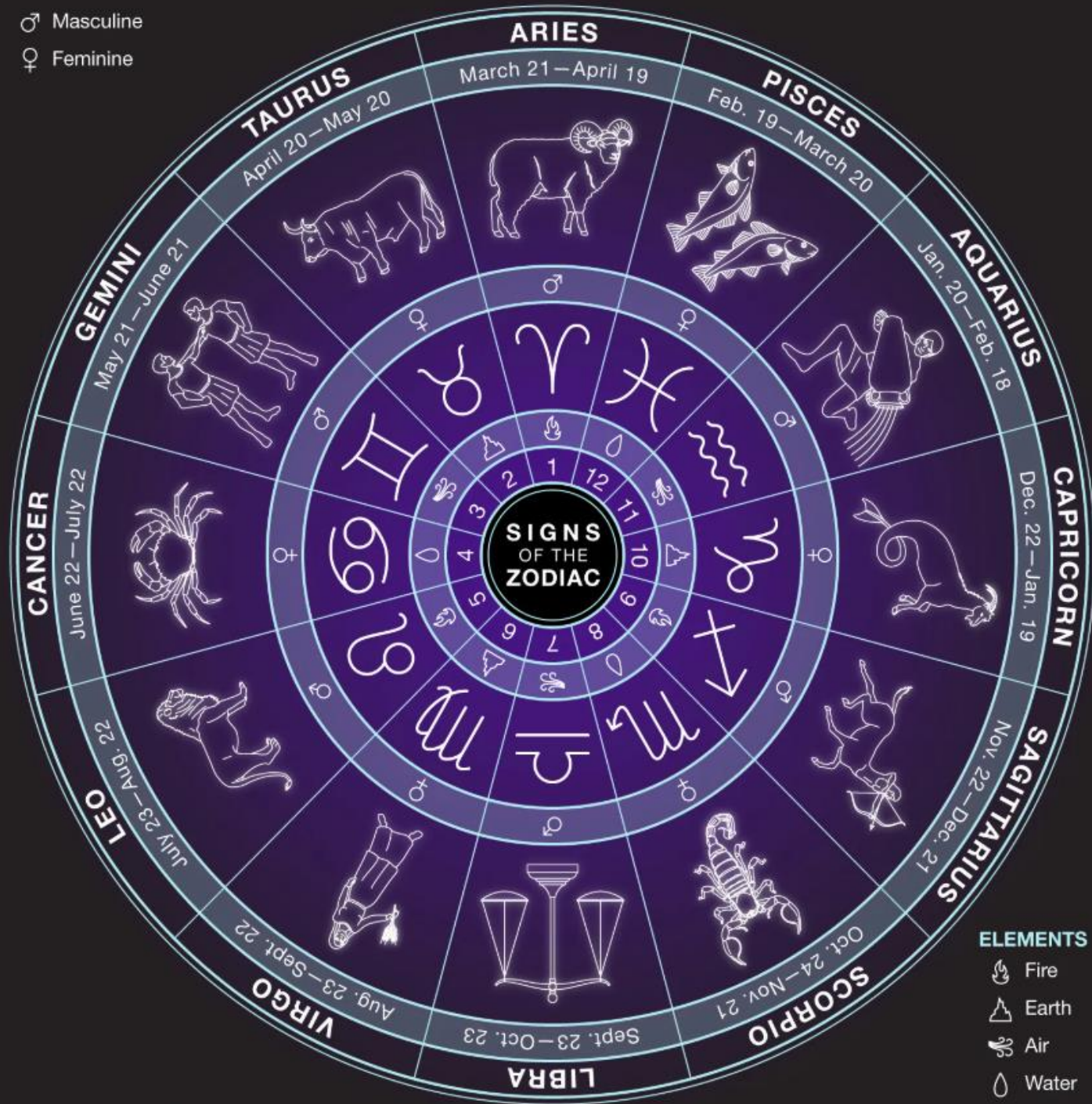
Ο Ζωδιακός Κύκλος, από τις "Πολύ Πλούσιες Ώρες του Δούκα του Μπερύ", Αδελφοί Λίμπουργκ, 1410-1411.

Ο Ζωδιακός Κύκλος από τον Άλμπρεχτ Ντύρερ κατά παραγγελία του αυτοκρατορικού αστρονόμου Γιόχαν Στάμπιους, 1515.

♂ Masculine

♀ Feminine

The Zodiac Signs' Colors

THE READER'S DIGEST VERSION

Aries
Reds and primary colors

Taurus
Green

Gemini
Yellow

Cancer
Deep ocean blues

Leo
Orange and gold

Virgo
Brown

Libra
Pink and lavender

Scorpio
Black and jewel tones

Sagittarius
Purple

Capricorn
Charcoal gray

Aquarius
Silver and light blues

Pisces
Turquoise and indigo

RD

1. Μελανόμορφο αγγείο με Πήγασο. Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.
2. Πήγασος του Γλύπτη Λεκέσν, Παρίσι, 19ος αιώνας.

1. Κένταυρος και Θησέας. Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας
2. Κένταυρος Χείρων και Αχιλλέας, Δούκας Ιωάννης, 1873, Εθνική Πинаκοθήκη.

Μέδουσα: Αρχαίο ελληνικό πινάκιο, ίσως
αναπαράσταση ασπίδας

Μέδουσα , Καραβάτζιο, 1596.

Μπενβενούτο Τσελίνι, Περσέας με κεφαλή Μέδουσας, 1545.

Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς, Ο Περσέας ελευθερώνει την Ανδρομέδα, 1622, Βερολίνο, Κρατικό Μουσείο.

• Η παρουσίαση δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Myth2Space, όπου στο μάθημα της Ζώνης Καλών Τεχνών μελετήσαμε τους αστερισμούς και την Μυθολογία που οδήγησε στην ονομασία τους

Βιβλιογραφία - Πηγές

Σ. Θεοδοσίου, Μ. Δανέζης, Τα άστρα και οι Μύθοι τους, Εισαγωγή στην Ουρανόγραφία, Εκδ. Δίαυλος, 1992.

Γ. Γραμματικάκης, Η Κόμη της Βερενίκης, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2004.

Ιστότοποι

Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου

Εθνικής Πινακοθήκης - Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου

Εγκυκλοπαίδεια Britannica (britannica.com)

ellinondiktyo.blogspot.com

Wikipedia.com

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας!